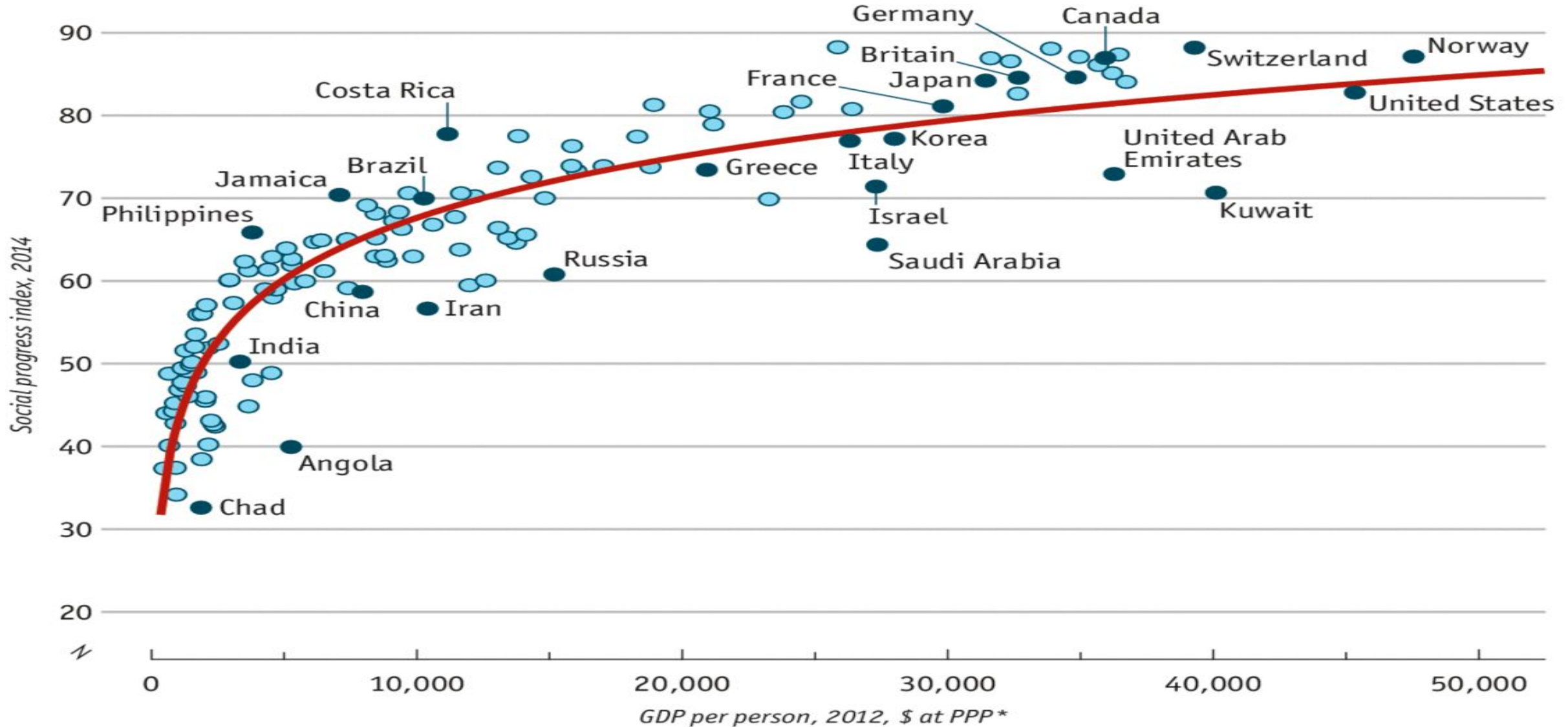

Графикті пайдаланып кесте құрастыр

Measuring development

Social progress index and GDP per person

Source: Social Progress Imperative

*Purchasing-Power Parity, 2005 prices

- Индекс социального прогресса (The Social Progress Index) — это комбинированный показатель международного исследовательского проекта The Social Progress Imperative, который измеряет достижения стран мира с точки зрения общественного благополучия и социального прогресса. Разработан в 2013 году под руководством Майкла Портера (Michael E. Porter), председателя The Social Progress Imperative, профессора Гарвардского университета, специалиста в области стратегического управления и международной конкурентоспособности. В редакционный совет издания Индекса входят представители ряда ведущих университетов и исследовательских центров, включая Гарвардскую школу бизнеса и Массачусетский технологический институт.
- При определении успехов той или иной страны в области социального прогресса учитываются свыше 50 показателей, объединённых в три основные группы:
  - Основные потребности человека — питание, доступ к основной медицинской помощи, обеспечение жильем, доступ к воде, электричеству и санитарным услугам, уровень личной безопасности.
  - Основы благополучия человека — доступ к базовым знаниям и уровень грамотности населения, доступ к информации и средствам коммуникации, уровень здравоохранения, экологическая устойчивость.
  - Возможности развития человека — уровень личных и гражданских свобод, обеспечение прав и возможностей человека принимать решения и реализовывать свой потенциал.
- Индекс измеряет достижения каждой страны по шкале от 0 (наименьшая степень устойчивости) до 100 (наивысшая степень устойчивости) на основе полученных данных в трёх вышеуказанных базовых категориях. Подробное описание методологии формирования Индекса и источников данных для него приводится в ежегодном выпуске рейтинга по результатам очередного сравнительного исследования.
- Ресурс? <http://gtmarket.ru/research/social-progress-index/info>

Экономикалық көрсеткіштерін бағалайтын, макроэкономикалық көрсеткіштерінің негізгілерінің бірі, жалпы ішкі өнімнің (ЖІӨ) және жалпы ұлттық өнім (ЖҰӨ) болып табылады.

ЖІӨ

- ЖІӨ - жыл ішінде елде өндірілген барлық соңғы тауарлар мен қызметтердің нарықтық құны болып табылады. Өндіріс факторларының осы елдің тұрғындары тиесілі болуына немесе шетелдіктерге (ел резидент еместерді) тиесілі болуына қарамайды

- ЖҰӨ - жыл бойы елде өндірілген барлық соңғы тауарлар мен қызметтердің нарықтық құны.
- ЖҰӨ- елде және басқа елдерде ел азаматтарының меншігіндегі өндіріс факторларының құрылған өнімдерін ің (резиденттер) мәні. Бұл таза табыс факторлары деп аталады.
- Таза факторлық табыс - $ЖҰӨ = ЖІӨ + \text{таза фактор табыс}$. (чистые факторные доходы.)
- Шетелден таза факторлық табыс дегеніміз - елдің шетелдегі азаматтарының түсімі мен ел аумағында алынған шетелдік азаматтардың табыс арасындағы айырмаға тең болып табылады.

- ЖІӨ ді ел азаматтары санына бөлгенде, Жан басына шаққандағы ЖІӨ шығады. Неғұрлым ЖІӨ жоғары, соғұрлым мемлекеттің өмір сүру деңгейі жоғары болып есептеледі.

\$ 231,9 миллиард

17 000 000

=

ЖІӨ құрамына кірмейді:

Дайын тауарларды сатып алу (бес жыл бұрын салынған үй сатып алу)

Дайын өнім өндіру үшін пайдаланылатын заттар (шикізат, материалдар, отын, энергия, т.б.) сатып алу.

ЖІӨ
ЖІӨ
ретінде

Әжеңнің бәліші

Анаңның ертегісі

Көлеңкелі
экономикаға
ЖІӨ де
орын жоқ

Мейрамхана
тағамы

Мұғаліммен жеке оқу

Мысалы, үйде және мейрамханада дайындалған тағам бірдей болуы мүмкін, бірақ тек соңғы мәні ЖІӨ-нің есебіне алынады. Үйдегі жұмыссыз отырған анаң мен үй шаруасындағы арнайы қызметкер бірдей жұмыс істей алады, бірақ тек үй шаруасындағы арнайы қызметкер жалақысы ЖІӨ-енеді.

Көлеңкелі экономиканың ЖІӨ өндірісінің есебіне алынбайды

ЕСЕП:

- Автокөлік дөңгелектерін және мр3 құрылғылар өндіретін «ҚАЗШИНА & Б»компанисы автокөлік құрастырып жасайтын «ҚАЗАВТО» компаниясына бір данасының құны 20000 тг. тұратын 4 шиналы дөңгелек және данасы 5000тг. тұратын плеер сатты. Ал «ҚАЗАВТО» компаниясы сол дөңгелектерді және плеерді автокөлікке орналастырып бағасы 1000 000 тг. Болатын көліктерін тұтынушыларға сатты.
- Қай компания өнімінің құны ЖІӨ есебіне алынады?

Жауап

- *«ҚАЗАВТО» компаниясының дайын өнімінің құны ЖІӨ есебіне алынады, сонымен қатар «ҚАЗШИНА & Б» компаниясы плееерлерді «ҚАЗАВТО» компаниясына емес тұтынушыларға сатқанда ЖІӨ есебіне алынар еді.*

Есеп:

Фермер өсірген бидайының 1 кг диірменшігі 1\$ға, ал диірменші ұнның 2 кг-н наубайханашыға 3\$ға сатса, наубайханашы нан пісіріп оны дүкеншіге 6\$ға сатты, дүкенші бөлке нандарды студентке 10\$ сатқан.

ЖІӨ есебіне қайсысы алынады?

- **Соңғы тауар наубайханашының құны 6\$ 1 бөлше наны,**
сондықтан ЖІӨ есебіне сол талынады

Өндіруші	Өнім құны , \$	Бағаның көтерілуі, \$
Фермер	1	$1 - 0 = 1$
Диірменші	3	$3 - 1 = 2$
Наубайханашы	6	$6 - 3 = 3$
Дүкенші	10	$10 - 6 = 4$
	барлығы	10

Жеке жұмыс (фж)

Кестеде елдердің 1960-1985 жж өндірістің жылдық өсу қарқыны көрсетілген, кестені пайдаланып сызықтық график сыз

Жалпы жан басына шаққанда

1. Тайвань – 6,2 %
2. Гонконг – 5,9 %
3. Оңт. Корея – 5,7 %
4. Жапония – 5,5 %
5. Лесото – 5,1 %
6. Египет – 5,0 %

Жұмыс жасайтын әр бір қызыметкер есебіне/шаққанда

1. Лесото – 5,7 %
2. Тайвань – 5,5 %
3. Жапония – 5,4 %
4. Египет – 5,3 %
5. Оңт Корея – 5,0 %
6. Гонконг – 4,7 %

Кесте бойынша тапсырма:

Халықаралық ұйымдар мемлекеттердің экономикалық өсу қарқынын есептегенде ЖІӨ жан басына шаққандағы көрсеткішіне қарағанда ЖІӨ жұмыс жасайтын қызметкерлерге қатынасы бойынша анықтайды.

Бұл көрсеткіш көбіне мемлекеттің нақты ЖІӨ бойынша даму деңгейін анықтайды.

Сіз осы пікірге келісесіз бе? Кестені пайдалана отырып өз ойыңды 2 мысалмен дәлелде